

چکیده

مقدمه: یکی از مهمترین مسایل در بازارهای بیمه، وجود اطلاعات نامتقارن است، این پدیده می تواند از طریق دو پیامد خود یعنی انتخاب نامساعد و مخاطره اخلاقی زمینه بروز شکست در بازار بیمه را فراهم نماید. بنابراین بیمه گران باید سعی نمایند تا حد امکان، اطلاعات لازم در خصوص وضعیت ریسک بیمه گذاران خود را فراهم نمایند تا ضمن تعیین حق بیمه متناسب با ریسک، توانایی تامین خسارتهای مالی پیش بینی نشده را داشته باشند. هدف از این پژوهش، تعیین وضعیت اطلاعات نامتقارن در بازار بیمه های پایه سلامت ایران از طریق بررسی وضعیت انتخاب نامساعد و مخاطره اخلاقی در تقاضا برای خدمات درمانی سرپایی می باشد.

روش پژوهش: این پژوهش یک پژوهش توصیفی تحلیلی است که بصورت مقطعی بر روی خانوارهای کشور ایران انجام گردید. داده های پژوهش از طریق اطلاعات مربوط به خانوارهای مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۱ استخراج گردید. در این پژوهش از مدل گشتاورهای تعمیم یافته، استفاده شد. ابتدا یک تابع مطلوبیت تصریح گردید و از یک روش ناپارامتریک جهت تخمین پارامترهای مدل استفاده گردید و با محاسبه وضعیت پنهان سلامت افراد در هر یک از گروه های بیمه ای، به بررسی وضعیت انتخاب نامساعد و مخاطره اخلاقی پرداخته شد.

یافته ها: تخمین پارامترهای تابع مطلوبیت در تقاضا برای خدمات سرپایی (ویزیت، دارو و خدمات پاراکلینیک) نشان داد که خانوارها در مصرف خدمات درمانی سرپایی ریسک گریزی بیشتری نسبت به مصرف دیگر کالاها و خدمات دارند. پس از برآورد وضعیت سلامت خانوارها به تفکیک طبقات بیمه ای، نتایج نشان داد که بیمه شدگان روستایی دارای بهترین وضعیت سلامت بوده و بیمه شدگان تکمیلی از بدترین وضعیت سلامت برخوردار می باشند. همچنین تحلیل توزیع شرطی وضعیت پنهان سلامت با استفاده از آزمون کلموگراف-اسمیرنف وجود پدیده انتخاب نامساعد را در کلیه گروههای بیمه ای به استثنای بیمه روستایی نشان می دهد. علاوه بر این با محاسبه کشش مخارج پزشکی نسبت به نرخ بازپرداختی توسط بیمه شدگان وجود پدیده مخاطره اخلاقی نیز در بازار بیمه های سلامت ایران تایید می گردد.

نتیجه گیری: با توجه به تایید پدیده انتخاب نامساعد و مخاطره اخلاقی در برخی بیمه های پایه سلامت، سیاستگذاران می بایست با تنظیم قراردادهایی، زمینه جلوگیری از این پدیده که می تواند تاثیر بسیار زیادی بر منابع مالی آنها جهت بازپرداخت خسارتهای داشته باشد، فراهم نمایند. با توجه به اهمیت تامین منابع مالی، وجود چنین مسایلی در بازار بیمه های سلامت می تواند منجر به پوشش کمتر خدمات سلامت توسط بیمه گران، کاهش سطح قراردادهای با موسسات ارائه کننده خدمات و کاهش کیفیت خدمات گردد.

واژه های کلیدی: اطلاعات نامتقارن، انتخاب نامساعد، مخاطره اخلاقی، تقاضا مراقبت سلامت، مدل گشتاورهای

تعمیم یافته.